

MUSEENE I SØR-TRØNDELAG

Årsberetning 2022

Org. nr. 993595675

Trondheim kunstmuseum

Styringsform

Museene i Sør-Trøndelag AS (MiST) ble stiftet 16.12.2008 og har følgende formål:

Museene i Sør-Trøndelag AS skal med sine enheter og samlinger berike samfunnet med kunnskap, forståelse og opplevelse. MiST bestod i 2021 av Kystmuseet i Sør-Trøndelag på Hitra, Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum i Trondheim, Orkla industrimuseum på Løkken, Rindal skimuseum, Museet Kystens Arv på Rissa, Ringve Museum Musikkhistoriske Samlinger med Rockheim i Trondheim, Trondheim kunstmuseum i Trondheim, Trøndelag Folkemuseum Sverresborg i Trondheim og Rørosmuseet på Røros. Døvemuseet i Trondheim og Trondhjems sjøfartsmuseum er begge museer administrert av Sverresborg, Trøndelag Folkemuseum. Administrasjonen for museene har kontor i Trondheim.

Selskapets formål er ideelt, og selskapet skal ikke betale utbytte til aksjonærene. Museene i Sør-Trøndelag AS ledes av et styre på 7 medlemmer, samt administrerende direktør i selskapet.

Styret hadde pr 31.12.2022 følgende styresammensetting;

Ellen T. Klingenberg	styreleder
Milian Myraunet	nestleder
Jorid Midtlyng	styremedlem
Henrik Zipsane	styremedlem
Marianne Skjulhaug	styremedlem
Annabella Skagen	styremedlem (ansattevalgt rep.)
Turid Nilsen	styremedlem (ansattevalgt rep.)
Dag Olav Løseth	1. varamedlem
Anniken Storhaug	2. varamedlem
Jenny Fjellheim	varamedlem (ansattevalgt rep.)
Atle Fredagsvik	varamedlem (ansattevalgt rep.)

Det er tegnet styreansvarsforsikring for styrets medlemmer.

Forsikringsdekning 10.000.000,00 NOK pr. skade og totalt i løpet av forsikringsperioden.

Administrerende direktør er Karen Espelund.

Styret har gjennomført 6 styremøter i 2022. I 2022 ble det behandlet 19 beslutningssaker og 27 orienteringssaker.

Styremøtet i september 2022 ble gjennomført i forbindelse med årets styreseminar for styret og ledergruppen i MiST. Styreseminaret ble avholdt på Løkken Verk.

Museene i Sør-Trøndelag har ett 100% eid datterselskap, Museumsforlaget AS.

Selskapets virksomhet

Museene i Sør-Trøndelag (MiST) er en av Trøndelags viktigste kulturinstitusjoner, og har et stort publikum både blant lokale og tilreisende. Med 32 besøkssteder i 7 kommuner dekker MiST store deler av det sørlige Trøndelag.

MiST er en betydelig aktør i regionen både i kraft av samlet ansvar, i antall ansatte og når det gjelder økonomisk omsetning. Samlet betalte MiST 14,1 mill. i arbeidsgiveravgift i 2022, og de ansatte betalte 25,023 mill. i skatt. De aller fleste er bosatt i regionen, hvor de også skatter. Samlet sett kjøpte MiST inn varer og tjenester for ca. 138 mill., hvorav brorparten er fra leverandører i regionen.

Virksomheten har også i 2022 vært tilnærmet tilbake til normalsituasjonen før pandemien med noe begrenset aktivitet de første tre månedene av 2022.

Besøkstallene viser et samlet besøk (KUD-tall) i 2022 på 247 996 mot 304 304 i 2019 som siste «normalår.» Samlet besøkstall i 2022 var 388 136 mot 543 315 i 2019.

Det har vært en jevnt god og stor aktivitet ved samtlige museer i 2022 med unntak av at Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums bygg i Munkegata i Trondheim fortsatt er stengt p.g.a. byggetekniske forhold.

Russlands invasjon i Ukraina gir flere effekter; betydningen av museenes ansvar for å være en tydelig samfunnsaktør med fokus på kulturarv, demokrati og ytringsfrihet, er tydeligere enn på lenge. Samtidig påvirkes også MiST av endringene i strømtilgang og prisendringer. Dette har spesielt rammet Rørosmuseet som ligger i strømsone sørvest-Norge. Samtidig gir dette en utfordring til arbeidet med å effektivisere egen drift gjennom ulike ENØK-tiltak.

Åpning av nytt bygg ved Orkla Industrimuseum:

I desember 2021 kunne det nye bygget ved Orkla Industrimuseum tas i bruk av de ansatte etter en lengre byggefase. Den offisielle åpningen ble foretatt 25. juni 2022. Bygget huser verkstedfunksjonene for museumsjernbanen, oppstillingsplass for vognmateriell samt nye kontorlokaler for museets ansatte. Det gamle bygget (Fraktgodsen) skal i sin helhet benyttes til utstillingslokale. Byggekostnadene har vært under god kontroll i prosjektet. Ny hovedutstilling åpner i juni 2023.

Byggeprosjekt Rørosmuseet – ombygging av Smelthytta og nybygg på Malmplassen:

Miljødirektoratets reautorisasjon av Rørosmuseet som verdensarvsenter for perioden 2022-2026 forutsetter økt utstillingsareal. Det har i 2022 vært jobbet med å konkretisere planene for ombygging av Smelthytta til i sin helhet utstillingsareal, samt et nybygg på Kokshustomta som skal fungere som administrasjonsbygg. Det har vært gjennomført en parallellkonkurranse med tre arkitektfirma samt foretatt en beregning av kostnader slik at investeringsøknad kunne sendes Kultur- og likestillingsdepartementet innen fristen 31.12.22. Dette er et krevende prosjekt midt i Bergstaden og Verdensarven og det forutsettes flere finansieringspartnere framover som naturlig følge av Unesco og Verdensarvoppgjøret som gjør at prosjektet både har nasjonal og internasjonal betydning.

Trondheim kommunes konseptvalgutredning for nytt museum for kunst og design/form.

Trondheim formannskap ba i desember 2019 MiST utrede 5 ulike tomtealternativ for et nytt museum som skal omfatte samlingene og all aktivitet ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum og Trondheim kunstmuseum. Utredningen ble oversendt fra MiST til Trondheim kommune 9.12.21 med anbefaling om å velge Leüthenhaven som lokaliseringssted for ett samlet museum. Trondheim Bystyre vedtok 30.03.22 å igangsette en konseptvalgutredning med PWC som ekstern konsulent. MiST har lagt ned betydelig arbeidsinnsats i arbeidet med konseptvalgutredningen som det tas sikte på skal resultere i en anbefalt retning for museet i juni 2023 der mål og ambisjonsnivå ligger til grunn for framtidig lokalisering. MiST er representert i styringsgruppen ved adm.direktør og i arbeidsgruppen med NKIM og TKMs museumsdirektører, samt økonomi- og IT-sjef. Saken har vært på den politiske dagsorden siden 2006 og MiST har behov for framdrift mht. beslutning. Ordfører inviterte MiST med i møtet med Kulturministeren der behov og prosjekt ble presentert i november.

Arbeidet med autorisasjon av Kystmuseet som Norsk Havbruksmuseum:

Dette er en prosess som har pågått gjennom mange år og som forutsetter at Nærings- og fiskeridepartementet tar ansvar for å ivareta historien til og sikre en uavhengig formidling av denne viktige næringen for Norge som nasjon. Kystmuseet forvalter allerede Norsk Havbruksarkiv og oppfattes som en solid kunnskapsinstitusjon i sitt arbeid med å formidle denne næringen på en faglig solid måte med den uavhengighet et museum skal ha. Arbeidet ble høsten 2022 presentert for fiskeri- og havministeren, men uten beslutning så langt.

Situasjonen ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum

Som følge av at bygget av byggetekniske grunner ble stengt, pågår arbeidet med gradvis tømning av de ca. 30.000 gjenstandene i bygget. Dette innebærer å tilstandsvurdere, registrere, fotografere og pakke ned, og etter hvert flytte, gjenstandene til leid magasinoppbevaring på Dora. Formidlingsaktiviteten ved museet er opprettholdt ved Stiftsgården, Austråttborgen og ved Hannah Ryggen senteret på Ørlandet. I tillegg vises gjenstander fra samlingen i andre lokaler gjennom prosjektet Nordenfjeldske transitt der bl.a. en rekke bibliotek i regionen har vært visningssteder. Museet var også ansvarlig for gjennomføring av Hannah Ryggen-triennalen sommeren 2022 der i alt 5 visningssteder ble benyttet.

Framtidig magasinløsning for museene i Trøndelag.

MiST har med økonomisk bidrag fra Trøndelag fylkeskommune påtatt seg ansvaret med å utrede magasinbehovet for samtlige av museene i Trøndelag. MiST vil ha den klart største samlingen. Dette er et omfattende arbeid som vil kunne gi grunnlag for å vurdere en løsning der private aktører bygger et fellesmagasin med flere museer som langsiktige leietagere. I vurderingene framover vil også oppbygging av felles konservatortjenester inngå.

Arbeid med ny strategiplan for MiST og arbeidet med bærekraftsutfordringer:

Gjeldende strategiplan utløp i 2022. Gjennom hele 2022 har det vært jobbet med ny strategiplan, både gjennom flere styresaker, i styret/ledelsens strategisamling i juni og med deltakelse fra samtlige ansatte. Arbeidet tok utgangspunkt i styrets bestilling fra 2021 der man fastslo at visjon og verdier skulle ligge fast, og at neste strategiplanperiode skulle løpe fra 2023 – 2026. Arbeidet tok videre utgangspunkt i FNs 17 bærekraftsmål og hadde som ambisjon å:

- tydeliggjøre MiST sin rolle – samfunnsoppdraget
- tydeliggjøre kjerneoppgavene
- skape eierskap til strategien hos ansatte
- skape eierskap hos eierne
- skape engasjement i interessentlandskapet vårt
- framstå ryddig og med tydelige mål
- skape tydelig sammenheng mellom MiSTs overordnede mål og museenes virksomhet
- sikre en plan med et sterkt eksternt fokus

Det ble avholdt eksterne møter, både med eierne, vertskommunene, historielagene og veneforeningene som ga nyttige innspill til arbeidet.

Samtlige 17 bærekraftsmål er relevante for alle, eller for enkelte, av museene. Vi har valgt ut fire mål som alle MiST-museene skal ta del i, og bidra til å realisere. Målet er at vi skal klare å skape et felles språk og tydeliggjøre det mulighetsrommet som kan finnes mellom bærekraft, kunst, kultur og museum. Dette gjelder følgende mål: Mål 3: God helse og livskvalitet, Mål 4: God utdanning/livslang læring, Mål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn/styrke innsatsen for å verne og sikre verdens kultur- og naturarv og Mål 16: Fred, rettferdighet og vel fungerende institusjoner.

Ny strategisk handlingsplan for 2023 – 2026 ble vedtatt av styret i møtet 15.12.22.

Iverksetting av klima- og miljøtiltak – miljømessig bærekraft:

Klima- og miljøpåvirkningene påvirker bygningsmassen og gir ytterligere utfordringer for vedlikeholdet. De to industri/gruvemuseene (Orkla Industrimuseum og Rørosmuseet) har i sitt opphav tilhørighet i til dels svært forurensede områder, noe som krever bevissthet i daglig forvaltning.

MiST har i de tre siste årene brukt 8,7 mill. på utskifting til LED lys og andre ENØK tiltak som fremover skal bidra til lavere strømforbruk.

Thamshavnbanen har totalt 30.000 sviller og det pågår gradvis utskifting av disse. Gamle sviller må pga. kreosot behandles som spesialavfall. Her ble også en kulvert utbedret slik at risikoen for utglidninger er redusert.

Arbeidet med ny strategiplan for MiST legger bærekraft som rammeverk for innretningen.

Oversikt - ENØK-tiltak ved museene :

- installasjon av flisfyringsanlegg i båtbyggeriet ved Museet Kystens Arv der varmen brukes til oppvarming av egne lokaler
- flere strømreduserende tiltak ved Rørosmuset: installasjon av varmepumper ved to anlegg og mer energieffektive driftspumper i Olavsgruva, skifte av vinduer
- flere museer: senking av temperatur, vinterstenging av enkelte anlegg og skifting til LED-belysning, installasjon av nye varmeovner med timere og etterisolasjon av bygninger og anlegg
- nytt verksted- og administrasjonsbygg på Orkla Industrimuseum, tatt i bruk i 2022, er realisert med en rekke miljø- og bærekraftshensyn

I tillegg:

- kartlegging av giftstoffer ved flotasjonsanlegget på gruveanlegget Storwartz etter pålegg fra Miljødirektoratet og gifttønner fjernes i januar 2023
- Orkla Industrimuseum har levert 50 tonn sviller, som har vært behandlet med kreosot, som spesialavfall i 2022
- bedre avfalls- og kildesorteringen i egen virksomhet, men også publikums muligheter til å sortere
- internt gjenbrukstorg for alle typer inventar og materiell
- gjenbruk av monterer og utstillingsmateriale, utstillingskataloger og infomateriell
- transport og emballering av objekter – sikre gjenbruke av tyvek, bobleplast og annet
- skifte til elektriske kjøretøy i daglig drift (Sverresborg), bruk av abonnement i bilde-lingsordning (TKM)
- mer bruk av tog i stedet for fly på fysiske reiser og utstrakt bruk av Teams i stedet for fysiske møter internt i MiST
- deltagelse på webinarer til erstatning for fysiske seminarer, samt følge strømming av seminarer
- bevissthet rundt stell av utendørsarealer (naturlig eng for å bedre forholdene for insekter og tilrettelegging for parsellhager for folk som ønsker å leie et eget jordstykke (begge Sverresborg)
- Museet Kystens Arvs permanente utstilling «Båt og bærekraft» og utstillingen «Håp for havet» har begge fokus på klima og miljø
- bevissthet rundt vareutvalg i museumsbutikkene.

Formidling

Våre besøkende oppsøker museene for opplevelser, kunnskap, læring og for sosiale treff. Museenes samfunnsoppdrag er å ivareta og formidle våre kollektive minner, men også å løfte fram kulturelt mangfold, relevans og representativitet. I MiST er dette ansvaret definert gjennom visjonen for selskapet: *Vi forteller historien, utfordrer samtida, preger framtida*, og formidles ved våre 12 museer og 32 besøkssteder. Trøndelag har en rik og sammensatt historie, noe museene i MiST også gjenspeiler; Industri- og bergverkshistorie i Orkladalføret (Løkken) og på Røros, kulturhistorie ved Sverresborg, musikkhistorie på Ringve og Rockheim (nasjonalt ansvar), kyst- og havbrukshistorie- og kultur ved Kystmuseet på Hitra, Kystens Arv i Stadsbygd

og Sjøfartsmuseet i Trondheim samt seildampskipet Hansteen, visuell kunst og håndverk ved Trondheim kunstmuseum og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (nasjonalt ansvar) – begge i Trondheim, nasjonalt ansvar for å løfte fram døve- og hørselshemmedes historie ved Døvemuseet i Trondheim, samferdselshistorie ved Thamshavnbanen, bygningsvern ved Sverresborg og Rørosmuseet, samisk historie og verdensarvsenter ved Rørosmuseet og ski-industrien ved Rindal skimuseum. MiST (ved Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum) har også ansvaret for formidlingen ved Austrått og Hannah Ryggensenteret på Ørlandet.

Totalt er 45 nye utstillinger åpnet i 2022. Det er arrangert 325 åpne møter og foredrag, 191 konserter og 20 dramaoppsetninger og 413 framføringer. I tillegg kommer flere digitale tilbud og nye utviklede historier som formidles på ulikt vis.

Publikumstallene i 2022 viser at besøket ikke helt er på nivå med de samlede besøkstallene fra før pandemien. Det er utviklet en rekke nye formidlingstilbud de siste årene og antall arrangement i form av åpne møter og foredrag er stadig økende. Vi ser også at gruppebesøk generelt øker. Årets sommervær bidro nok til at besøkstallene for friluftsmuseene/aktivitetene har vært noe redusert.

Barn har gjennom lengre tid hatt gratis inngang i følge med voksen ved MiST sine museer og utgjør i den offisielle KUD-statistikken ca. 25 %. Dette er et noe lavt tall som følge av at museene fører dette noe ulikt.

Samlet har 37 705 barn og unge deltatt i pedagogiske opplegg, hvorav 9 661 i tiltak i regi av Den Kulturelle Skolesekken.

Formidling ved våre museer tilbys på flere språk, også tegnspråk. Rørosmuseet har tilbud på sørsamisk. Alle museer har som minimum formidling på norsk og engelsk.

Nesten alle museene har hatt fokus på mangfold og inkludering i mange år og arbeidet med konkrete prosjekter rettet mot et mangfoldig publikum, som aktører og arenaer for språk- og kulturoplæring for innvandrere og asylsøkere, tilbud til utsatte familier og til mennesker som har utfordringer med å takle livet. Dette er ikke enkelttilbud, men basert på langvarig samarbeid med både offentlige og private aktører, som NAV, Røde Kors, Kriminalomsorgen, Kirkens bymisjon, kommunene og andre. Museene drar også ut, både til syke barn på sykehuset, til sykehjem og til fengslet med formidlings- og aktivitetstilbud.

Det er etablert taktile info-stasjoner delvis utenfor, delvis inne i museene slik at blinde og svaksynte lettere kan orientere seg ved Ringve/Rockheim, Trondheim kunstmuseum, Museet Kystens Arv og Norsk Døvemuseum.

Rørosmuseet har et spesielt ansvar for utstillinger spesielt viet samisk historie og har i 2022 lansert en audioguide som formidler samisk historie i Bergstaden. Guiden er tilgjengelig på norsk, sørsamisk og engelsk, og gir et spennende innblikk i en del av røroshistorien som er mindre kjent. Sverresborg har formidlingstilbud med fokus på samisk historie både for barnehagebarn og for alle 6. klassinger i Trondheim.

Arbeidet med utforming av en strategiplan for formidling overfor barn og unge pågikk i 2022. Planen gjelder for 2022-2026 og inngår som del av MiST sin overordnede strategiplan. Den skal være et verktøy internt i organisasjonen og gi innsikt for våre omgivelser. Ambisjonen er at den bidrar til at ansatte i MiST får møteplasser der man kan utveksle erfaringer, kunnskap

og pedagogiske ideer på tvers av museene. Det skal føre til utvikling av tilbud til, og samskaping med skolene og fritidsbesøkende. Planen skal kunne være nyttig for lærere ved ulike skoleslag, samt kollegaer ved andre museer for å synliggjøre overordnede felles verdier og faglig grunnlag. Planen skal være transparent for bevilgende myndigheter og andre interessenter for å tydeliggjøre MiST sin satsning på barn og unge. Barn og unge er i denne sammenheng definert som alderen 0 til 19 år

2022 var fra nasjonalt hold definert som skeivt kulturår. Spesielt Trondheim kunstmuseum markerte året med sin utstilling «The future is...» og flere arrangementer. En av lørdagene overtok gruppa «Skeivt Opprør» hele museet med en rekke arrangementer. Også Rørosmuseet markerte skeivt kulturår med en egenprodusert utstilling «Blanke ark» med fokus på utfordring av regionens historieforståelse.

Historienes Trøndelag er et samarbeidsprosjekt inngått mellom Museene i Sør-Trøndelag, Museet Midt, Stiklestad Nasjonale kultursenter, NTNU Vitenskapsmuseet, Saemien Sijte og Trøndelag reiseliv. Prosjektet har som overordnet mål å løfte regionen som kulturhistorisk opplevelseregion i årene fram mot nasjonaljubileet i 2030 for slik å bidra til å styrke lokal kultur- og historiekompetanse og engasjement i egen region for fastboende, og for også å tydeliggjøre Trøndelag som attraktivt reisemål for kulturinteresserte tilreisende. Prosjektet har vært støttet av Trøndelag fylkeskommune. I 2022 ble det gjennomført et forprosjekt og det er bevilget penger fra fylkeskommunen til hovedprosjektet for årene 2023 – 2025.

Formidling av menneskelig kultur innebærer formidling av immateriell kulturarv, så det materielle og det immaterielle er tett sammenvevd. Dette skjer på ulike måter ved alle museene; klinkbåtbyggetradisjonen, tradisjonelt bygghåndverk, utnytting av naturressursene og påvirkning av naturen, samisk språk og levesett, soppkurs og kurs om nytteplanter, mattradisjoner, stedsnavn og muntlige tradisjoner og uttrykk, eventyr og myter, folkemusikk og dans er blant de mange immaterielle kulturuttrykk som formidles.

Samarbeidsprosjektet mellom SNK, Saemien Sijte, Museet Midt og MiST startet i 2021 et prosjekt med fokus på synliggjøring og tematisering av samisk kulturarv, historie og tilstedeværelse i Trøndelag. Målet er å sørge for at det sørsamiske perspektivet på og i Trøndelags historier blir bedre ivaretatt av fylkets konsoliderte museer. Prosjektet ble omtalt i KUDs budsjettproposisjon, men det ble ikke gitt noe økonomisk tilsagn. I den reviderte samarbeidsavtalen mellom Trøndelag fylkeskommune og Sametinget er museene eksplisitt nevnt: «*Saemien Sijte og museenes arbeid for å synliggjøre samisk kulturarv og tilstedeværelse i regionen må styrkes*»

MiST forvalter og formidler historien til et seildampskip – Hansteen – som ligger til kai i Trondheim – og Thamshavnbanen som sentral del av industrihistorien med grunnlag i gruvevirksomheten på Løkken. I samarbeid med Trøndelag fylkeskommune vurderes det nå hvorvidt man skal igangsette fredningsprosess av Hansteen, noe som var en forutsetning fra Trøndelag fylkeskommune da MiST ble bedt om å overta forvaltningen av skipet.

Flere av museene tilbyr formidling i friluft både mht. bygningsvern, kultur- og naturvern og immateriell kulturarv. Sverresborg som ett av Norges største friluftsmuseer, har med sine store uteareal tilbud til mange ulike grupper. Museets ulike utendørs formidlingstilbud for barnehagebarn, er godt besøkt gjennom hele året. Det samme gjelder eks.vis Kystmuseets tilbud på Dolm og Hemnskjela, samt Bergstadvandringene i regi av Rørosmuseet.

MiST og Røros kommune valgte også i 2022 å prioritere innsats for å opprettholde aktivitet ved Doktortjønna i regi av Rørosmuseet på tross av manglende statstilskudd som omsøkt. Her er det godt tilrettelagt for formidling av menneskets bruk av natur og naturressurser – også det en del av verdensarvformidlingen.

Lokale tradisjoner og håndverk formidles på ulike måter og styrker samarbeidet mellom lokal-samfunn og museene, ikke minst gjennom godt samarbeid med frivillige organisasjoner og kommunene.

Det har vært en fin utvikling i de ulike digitale tilbudene i 2022, men vi ser at digitale arrangement ikke lenger er i bruk. Dette har sammenheng med at koronapandemien er over. Alle tilbyr brukeraktivitet på digitale plattformer. Både youtube som kanal og videoproduksjon benyttes og det er totalt over 26 000 nedlastinger og avspillinger. Rockheim har utviklet en serie podcaster, som vil bli lansert i 2023. Antallet sidevisninger på digitalt museum i 2022 er på 583 441 – tilsvarende tall fra 2021 var på vel 620 000. Samlet har museene om lag 130 000 følgere, en økning fra om lag 123 000 i 2021.

Rørosmuseet har deltatt i prosjektet Nordic World Heritage VR network der utprøving av VR/AR teknologi skal utforskes. Dette prosjektet avsluttes i 2023.

Forvaltning

Forvaltning av den materielle og immaterielle kulturarven i våre samlinger er ett av museets kjerneområder. Forvaltning krever både økonomiske og fysiske rammer, og ikke minst kunnskap og overblikk. MiST-museene har stor variasjon i sitt forvaltningsansvar. Dette spenner fra ulike type gjenstander, kunstverk, digitalt materiale, audiovisuelt materiale, fotografi, privatarkiv, kulturhistoriske bygninger, kulturmiljø og anlegg, kulturlandskap og hageanlegg, flytende fartøy, togmateriell, gruver, kjøretøy og immateriell/erfaringsbasert kunnskap.

Ansvarer omfatter bl.a. 316 bygg, derav 268 antikvariske, 270.000 gjenstander, mer enn 5 mill. foto, om lag 1540 hyllemeter arkiv, 4 flytende fartøy, 25 km med jernbanespor og høyspentledning samt flere lokomotiv og jernbanevogner. I tillegg formidler Rørosmuseet Røros bergstad og Cirkumferensen sin verdensarvstatus tildelt av Unesco, og forvalter de statlig eide byggene etter Røros Kobberverk.

Den nordiske klinkbåttradisjonen ble i desember 2021 innlemmet på Unesco sin prestisjetunge liste over verdens immaterielle kulturarv. Museet Kystens Arvs (hoved)ansvarsområde er nettopp den klinkbygde båten og alle kulturuttrykk knyttet til denne. Museet har påbegynt planlegging av sterkere synliggjøring også av bruken av båten, blant annet gjennom segling.

Det pågår løpende arbeid med registrering av gjenstander i Primus. MiST har i gang et utredningsarbeid for å klarlegge hvordan arbeidet med samlingsforvaltning skal organiseres framover. En god del av samlingene har tilfredsstillende forhold i magasin på Dora, samlet leier MiST vel 3.200 m², mens andre har akseptable forhold lokalt. Dette er en ressurskrevende prosess som vil pågå flere år framover.

I tillegg til eksisterende Sikringsutvalg er det etablert et utvalg som jobber med stoffkartotek (farlige stoffer). Aktuelle fagprogram både for FDV og for registrering av ulike stoffer i bruk ved museene/avdelingene er innkjøpt.

Samlet forvalter MiST 316 bygg, herav 268 kulturhistoriske. Vedlikehold av disse er fortsatt en utfordring. Kulturrådets kartlegging av kulturhistoriske bygninger ved landets museer fra 2019 viser et betydelig etterslep – også i MiST. Utfordringene er fortsatt store både for antikvariske og ikke-antikvariske bygg. Det pågår løpende vedlikeholdsarbeid – et arbeid som fortsatt vil kreve stor oppmerksomhet – og ressurser. Det er etablert et godt samarbeid med Statsbygg spesielt mht. vedlikehold av de statlig eide eiendommene som forvaltes av Rørosmuseet samt Austråttborgen. MiST har også driftsbygninger med til dels betydelige utfordringer, spesielt gjelder dette Nordenfjeldske Kunstindustrimuseums hovedbygg som tidligere omtalt. Trondheim kunstmuseums bygg i Bispegata sliter med taklekkasjer og ressurser er i flere omganger brukt på å tette disse.

Restaureringsarbeidet ved Byavdelingen ved Sverresborg anses nå som ferdigstilt, med unntak et siste mindre prosjekt ved Schjølberggården som fullføres i 2023.

Museene har relativt lite inntak til samlingene da de har fokus på å få oversikt over samlingene gjennom registrering i Primus-databasen og publisering på Digitalt Museum. Når antall objekter øker mer enn inntaket, skyldes det bedre oversikt. Det er pr. 31.12.2022 publisert 132.190 objekter på Digitalt Museum mot 123.374 i fjor.

Trondheim kunstmuseum (TKM) og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum (NKIM) har til sammen kjøpt 36 verk siste år, derav 24 verk kjøpt av Innkjøpsfondet for norsk kunsthåndverk. Målet om større mangfold innfris med innkjøp av flere verk fra kunstnere med urfolk- eller flerkulturell bakgrunn. NKIM har blant annet kjøpt et verk av en sundanesisk kunstner som definerer sitt kjønn som flytende. I 2022 ble bestillingsverket til den samiske kunstneren Britta Marakatt-Labba ferdigstilt til samlingen. Dette ble også vist i utstillingen Anti-Monument I, en del av Hannah Ryggen Triennale 2022.

Forskning og kunnskapsutvikling

MiSTs ambisjon er at museene skal ha etablert seg som arena for forskning og kunnskapsutvikling, samarbeid med forskningsinstitusjoner og er synlige i fagmiljø primært nasjonalt, men også internasjonalt. Dette arbeidet vil imidlertid ha ulik karakter ved de ulike museene. Utviklingsprosjekter som gir fornying, inngår i arbeidet og forståelsen som legges til grunn. Nytt internt forskningsutvalg ble satt sammen høsten 2022 med ekstern deltagelse fra NTNU. Det er i 2022 utgitt åtte større publikasjoner, derav to årbøker, en skjønnlitterær bok og fire større utstillingskataloger/antologier. Det er skrevet fire fagfelleverderte artikler og åtte andre forskningsartikler.

MiST har for tiden 5 ansatte med dr. grad, 4 med autorisasjon som førstekonservator NMF (Norsk museumsforbund) og 4 konservator NMF.

Flere museer har egne prosjekter eller samarbeidsprosjekter, både akademisk forskning og kunnskapsutvikling. MiST deltar i fire internasjonale prosjekter, finansiert med midler fra EU,

EØS, Nordisk Råd, Nordisk Kulturfond og Nordisk Kulturkontakt. Videre er vi aktive i museumsnettverk-prosjekter, både Herregårdsnettverket og nettverk for bygningsvern og tradisjonshåndverk. Flere av museumsavdelingene (NKIM, TKM og Sverresborg) er involvert i Forskningsrådets «Samarbeidsprosjekt for å styrke forskning og forskerrekuttering i museene» gjennom prosjektet MUTE: Museums and Textiles in Trondheim. I tillegg deltar museene i regionale og lokale prosjekter som Innherredsbatprosjekt og Stedsnavn på Hitra.

Ansatte i MiST har deltatt på en rekke fagkonferanser i inn- og utland, noen med paper, mange har hatt innlegg og delt kunnskap og kompetanse.

På Ringve/Rockheim er det tre pågående doktorgradsprosjekt i samarbeid med universitetssektoren.

Flere masterstudenter har hatt praksis og skrevet masteroppgaver med utgangspunkt i museumssamlingene også i 2022. I tillegg har museene vært praksisarena for flere bachelorstudenter, i hovedsak fra Arkiv og samlingsforvaltningsprogrammet og Kulturminneforvaltning ved NTNU. Studenter fra Institutt for Kunst- og medievitenskap har skrevet bacheloroppgaver tilknyttet Hannah Ryggen Triennalen. Museene er også viktige lærlingebedrifter, der Museet Kystens Arv har lærlinger i trebåtbyggerfaget (nå 2 – samlet utdannet over 20 lærlinger) og utveksling med franske båtbyggerstudenter fra Bretagne i Frankrike. Rørosmuseet er del av Fagskolen Innlandets utdanning innen fagskoleutdanning i bygningsvern og har hatt lærling i samarbeid med Røros hotell.

På Ringve åpnet ny utstilling sommeren 2022 - Lydspor. Dette er en utstilling med levende formidling i form av å være arena for Ukas musiker. Det ble sommeren gjennomført et seks uker langt residens-program for musikere under utdanning. De gjennomførte to konserter pr dag i seks dager hvor det også inngår at de skal formidle kunnskap om instrumentet. Studentene får betalt og oppfølging av museets formidlingsavdeling. Slik reflekteres mangfoldet av instrumenter i utstillinga og samtidig blir den en arena for framtidens utøvende musikere.

MiST delte også i 2022 ut to masterstipend, ett for kunst- og musikkfag, ett for kulturhistoriske fag. Ny utlysning i desember for tildeling i januar 2023.

Samarbeidsprosjekter:

- Kulmist: Årlig seminar som vekselvis er i regi av NTNU-KULMI og MiST
- Samarbeidsavtale med Humanistisk fakultet NTNU, og med Historisk Institutt
- Praksisavtale med Bachelorstudiet i Arkiv- og samlingsforvaltning ved NTNU
- Godt etablert samarbeid med Senter for folkemusikk og folkedans, bl.a. er Ringve/Rockheim partner EU-programmet Creative Europe og prosjektet ICH *Dance as living heritage*
- Godt samarbeid med ulike institutt/organisasjoner forankret i enkeltmuseers fagområder
- MiST besøkes av studenter i undervisning, tilbyr praksisplasser for flere studieprogram, er arena/tema for bachelor- og masteroppgaver, og andre typer 'historiebruk'
- Ansatte foreleser på ulike studieprogram, sitter i programråd, styrer og referansegrupper ved NTNU, er sensorer og bygger nettverk innenfor relevante fagområder

- Samarbeid med NTNU: Humanister i Praksis og Ekspertter i Team

Investeringer

I juni 2022 ble det åpnet nytt verksted og administrasjonsbygg ved Orkla Industrimuseum med HENT som hoved entreprenør. Ny hovedutstilling åpner i juni 2023.

MiST har tre prioriterte investeringsprosjekter i årene framover;

- flytting av eiendommen Solheim til Sverresborg,
- nybygg malmplassen og ombygging av Smelthytta (Rørosmuseet)
- nytt kunst- og designmuseum i Trondheim.

Kultur- og likestillingsdepartementet er godt orientert om prosjektene.

I tillegg jobbes det med autorisasjon av Havbruksmuseet på Hitra/Kystmuseet som nasjonalt havbruksmuseum, hvor hovedfinansieringen fra statlig hold forventes skje fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Åpenhetsloven

Museene i Sør-Trøndelag AS er definert som stor virksomhet og omfattes av åpenhetsloven. MiST har fokus på å ha en bærekraftig strategi, vi definerer at virksomheten skal ha en rolle i å oppå FNs bærekraftsmål.

MiST har startet arbeidet med å gjennomføre aktsomhetsvurderinger/risikoområder og vil vise åpenhet om det ved å rapportere offentlig om arbeidet.

Organisasjonen

Det er etablert tre tverrgående prosjektgrupper for arbeidet med kjerneoppgavene; Forskningsutvalg, utvalg for arbeid med formidlingsstrategi for barn og unge og samlingsforvaltning. Alle ledes av en museumsdirektør.

Samarbeidet mellom NKIM og TKM er prioritert gjennom arbeidet i flere arbeidsgrupper forsterket av det pågående utredningsarbeidet om nytt museum for kunst og design/form.

To felles ansattssamlinger ble gjennomført våren 2022, en digital og en fysisk. Begge samlingene hadde tema knyttet til påbegynt strategiplanprosess i MiST. Den digitale samlingen med hovedfokus på bærekraft og bærekraftsmål, hvor målsettingen var å starte opp arbeidet med ny strategiplan og sikre intern forankring. Oppfølging av strategiplanarbeidet var hovedformålet med den andre samlingen, som ble gjennomført fysisk for 160 ansatte.

To samlinger for museumsdirektører og avdelingsledere ble gjennomført i 2022, en på våren og en på høsten. Tema var i hovedsak knyttet til den pågående strategiplanprosessen i MiST.

Det ble i 2022 gjennomført kursing i arbeidsrettslige temaer for alle ledere med personalansvar. Kurset ble holdt av arbeidsrettsadvokater i Arbeidsgiverorganisasjonen Virke.

Prosjektlederkurs ble første gang gjennomført senhøsten 2021 og to nye kurs ble avholdt i 2022; ett kurs for ansatte på Rørosmuseet og ett for ansatte ved øvrige museer avdeling. Kurset ble gjennomført med innleid ressurs fra NTNU. Totalt har 76 ansatte vært igjennom kurset.

Forum for verneombud ble etablert og første samling avholdt høsten 2022. Forumet ledes av hovedverneombud og det planlegges to til tre årlige samlinger, fordelt digitalt og fysisk.

Støttetjenestene på Organisasjons- og HR-siden er etablert med to stillinger, hvorav leder av avdelingen også har kommunikasjonsansvar. Tidligere HRM-system er besluttet avvirket og det er påbegynt arbeid med nytt HRM-system.

MiST har vedtatt et styringsmål for nærværspersent på 95 %. MiST skal være en organisasjon hvor ansatte trives. Nærværspersent for 2022 ble 92,74 % og målet for året ble dermed ikke nådd.

Framtidsutsikter

MiST har vedtatt ny strategiplan for perioden 2023 – 2026 som er førende for organisasjonen, herunder tydelige økonomiske styringsmål for virksomheten. MiST er som selskap i en solid økonomisk situasjon. Som organisasjon forvalter man betydelige verdier med et stort antall museer og besøkssteder. Kompetansen hos medarbeiderne er god, og motiverte medarbeidere håndterer situasjoner i en omskiftelig hverdag. Administrative verktøy er godt fungerende og prosesser for å utnytte potensialet i økt faglig samarbeid internt, er godt i gang.

Utfordringene er interne kapasitetsressurser for gjennomføring av ulike tiltak, ofte knyttet til bygg- og vedlikeholdstiltak. MiST har noen utfordringer med rekruttering av driftspersonell/bygningsvernkompetanse i dagens arbeidsmarked.

Styret takker alle ansatte i MiST for stor innsats gjennom året 2022.

Måloppnåelse i 2022

Styringsmål

1. Økonomistyring: MiST skal budsjettere og avsette 1 % av omsetningen, slik at MiST gradvis bygger opp sin egenkapital for å redusere økonomisk risiko og bidrar til fremtidig handlingsrom. I 2022 var resultatgraden i morselskapet 6,72%. Målet er oppnådd.

2. Maksimalt 60 % av omsetningen skal gå til personalkostnader, for å gi organisasjonen mest mulig handlingsrom innen driften. I 2022 var personalkostander 50 % av omsetningen. Målet er oppnådd.
3. Nærværsprosent: 95 %. MiST skal være en organisasjon hvor ansatte trives. Nærværsprosent for 2022 ble 92,74%. Målet er ikke oppnådd.
4. Økt egeninntjening på 2 %. Målet er ikke oppnådd.

Styringsmålene vedtatt av styret gjelder for morselskapet.

Måloppnåelse styringsmål.

Styringsmål 1: Minimum overskudd 1% av omsetningen.

I 2022 hadde MiST morselskap et årsresultat på kr 19,3 mill. Med en omsetning på kr 287,7 mill. tilsvarer dette 6,72% av omsetningen. Dette er høyere enn overordnet målsetning om overskudd, og bedre enn budsjett.

Utvikling i resultat de siste seks årene. (Tall i mill.)

MiST morselskap	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Resultat	1 445	2 182	10 017	17 006	13 315	19 340
Omsetning	245 333	243 550	256 520	266 999	319 974	287 790
Resultatgrad	0,60 %	0,90 %	3,90 %	6,37 %	4,16 %	6,72 %

Det utvises god økonomistyring i selskapet.

Styringsmål 2: Maks 60% personalkost.

Utvikling i lønns og pensjonskostnader de seks siste årene.

Morselskapet	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lønnskostnad	102,3	107,3	109,5	102,5	108,9	111,5
Pensjonskostnad	14,8	15,3	14,3	13,7	17,3	16,3
Sum kostnader 1)	245,6	242,6	249,5	249,5	273,1	254,1
% lønns/pensjonskost	48 %	51 %	50 %	47 %	46 %	50 %

1) eks. investeringstilskudd og koronatilskudd

Samlet sett er MiST godt innenfor styringsmålet om maks 60 % personalkostnader for selskapet.

Styringsmål 3: Nærværspersent: 95 %. MiST skal være en organisasjon hvor ansatte trives. Nærværspersent for 2022 ble 92,74%. Se omtale Organisasjonen.

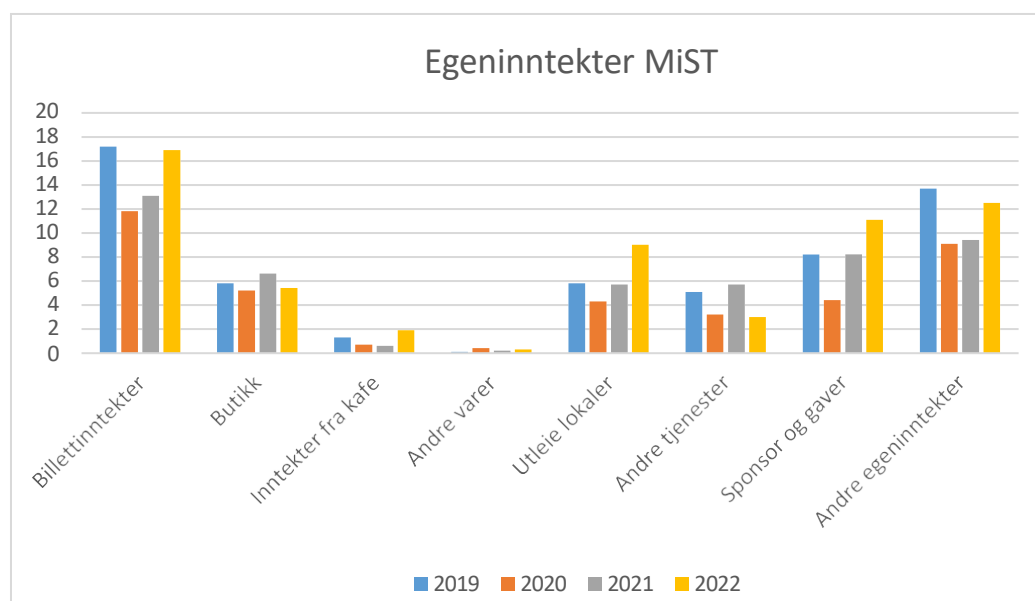
Styringsmål 4: Økt egeninntjening på 2 %.

Morselskap.	2019	2020	2021	2022	Endring i kr 21-22	Endring i % 22-21	Endring i kr 19-22	Endring i % 19-22
Billettinntekter	17,2	11,8	13,1	16,9	3,8	29,0 %	-0,3	-1,7 %
Butikk	5,8	5,2	6,6	5,4	-1,2	-18,2 %	-0,4	-6,9 %
Inntekter fra kafe	1,3	0,7	0,6	1,9	1,3	216,7 %	0,6	46,2 %
Andre varer	0,1	0,4	0,2	0,3	0,1	50,0 %	0,2	200,0 %
Utleie lokaler	5,8	4,3	5,7	9,0	3,3	57,9 %	3,2	55,2 %
Andre tjenester	5,1	3,2	5,7	3,0	-2,7	-47,4 %	-2,1	-41,2 %
Sponsor og gaver	8,2	4,4	8,2	11,1	2,9	35,4 %	2,9	35,4 %
Andre egeninntekter	13,7	9,1	9,4	12,5	3,1	33,0 %	-1,2	-8,8 %
Andre off. tilskudd 1)	29,5	20,8	19,3	26,8	7,5	38,9 %	-2,7	-9,2 %
	86,7	59,9	68,8	86,9	18,1	26,3 %	0,2	0,2 %

1) eks. investeringstilskudd og koronatilskudd

Egeninntekter defineres som sum inntekter unntatt ordinært offentlig driftstilskudd og øremerkede investeringstilskudd/koronatilskudd. På bakgrunn av koronasituasjonen i 2020/2021 er det relevant å sammenligne med et «normalt år» 2019. Egeninntektene til MiST utgjør 31% av totale egeninntekter.

Sum endring i egeninntekter fra 2019 til 2022 er 0,2 mill. Det var har en god økning i utleie lokaler, samt gaver. Samlet har ikke MiST oppnådd kravet om økt egeninntjening i 2022.

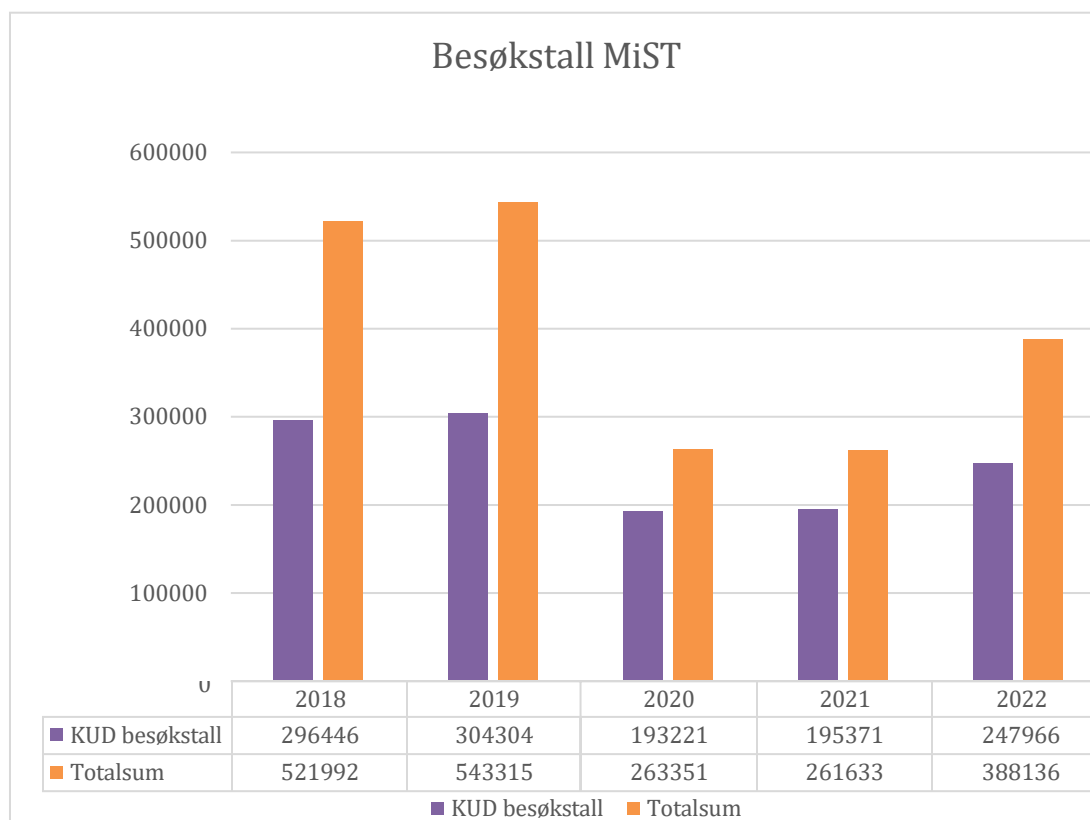

Besøkstall

Besøkstall pr. 31.12.2022							Sammenligning med fjorårstall (2021)					
Registrert i kassasystemet												
Museum	Sum voksne	Sum barn/unge	Sum KUD statistikk	Registrert antall ved utleie	Registrert antall café etc.	Totalsum	2021 Sum KUD statistikk	Avvik 2022-2021	%	2021 Totalsum	Avvik 2022-2021	%
1251 Ringve butikk og besøksarena	15604	4277	19881	1248	18944	40073	13396	6485	48 %	29334	10739	37 %
1252 Rockheim butikk og besøksar	26966	12532	39498	6976	9007	55481	31571	7927	25 %	44666	10815	24 %
12 Ringve Rockheim	42570	16809	59379	8224	27951	95554	44967	14412	32 %	74000	21554	29 %
1303 Nordenfjeldske kunstindustri	0	0	0	0	0	0	438	-438	-100 %	803	-803	-100 %
1350 Austrått	1154	127	1281	0	0	1281	2135	-854	-40 %	6711	-5430	-81 %
1351 Stiftsgården	4629	486	5115	0	0	5115	2914	2201	76 %	2914	2201	76 %
13 Nordenfjeldske Kunstindustrim	5783	613	6396	0	0	6396	5487	909	17 %	10428	-4032	-39 %
2006 Sverresborg	40419	20319	60738	14344	59311	134393	40351	20387	51 %	42350	92043	217 %
2050 Norsk Døvemuseum	775	59	834	0	0	834	577	257	45 %	686	148	22 %
2051 Sjøfartsmuseet	2423	1247	3670	0	30	3700	2364	1306	55 %	2483	1217	49 %
2052 Hansteen	111	9	120	0	0	120	204	-84	-41 %	204	-84	-41 %
20 Sverresborg	43728	21634	65362	14344	59341	139047	43496	21866	50 %	45723	93324	204 %
4006 Trondheim kunstmuseum	13431	6551	19982	0	971	20953	14328	5654	39 %	14971	5982	40 %
4050 TKM Gråmølina	4580	256	4836	0	193	5029	3812	1024	27 %	4021	1008	25 %
40 Trondheim Kunstmuseum	18011	6807	24818	0	1164	25982	18140	6678	37 %	18992	6990	37 %
5530 Rørosmuseet Bygningsvernse	2445	600	3045	0	0	3045	1014	2031	200 %	1014	2031	200 %
5551 RM Smelhytta butikk	19231	3638	22869	0	267	23136	24470	-1601	-7 %	25448	-2312	-9 %
5552 RM Olavsgruva butikk	10742	2808	13550	0	0	13550	11124	2426	22 %	11150	2400	22 %
5553 RM Dokortjønnna	708	775	1483	0	0	1483	2272	-789	-35 %	2272	-789	-35 %
5554 RM Bergstadvandring	6011	122	6133	0	0	6133	5694	439	8 %	5694	439	8 %
5555 RM Røros kirke	2224	22	2246	0	0	2246	1119	1127	101 %	1119	1127	101 %
5559 RM Andre besøkssteder	6078	119	6197	0	0	6197	3542	2655	75 %	3632	2565	71 %
55 Rørosmuseet	47439	8084	55523	0	267	55790	49235	6288	13 %	50329	5461	11 %
6002 Orkla Industrimuseum	9358	3895	13253	3	1087	14343	12211	1042	9 %	14141	202	1 %
6050 Rindal skimuseum	2244	1252	3496	294	704	4494	6414	-2918	-45 %	7311	-2817	-39 %
60 Orkla Industrimuseum	11602	5147	16749	297	1791	18837	18625	-1876	-10 %	21452	-2615	-12 %
7002 Kystmuseet	5591	1140	6731	6415	9434	22580	5951	780	13 %	16270	6310	39 %
7040 KM Havbruk	7364	1720	9084	0	1804	10888	3865	5219	135 %	3865	7023	182 %
70 Kystmuseet	12955	2860	15815	6415	11238	33468	9816	5999	61 %	20135	13333	66 %
8002 Kysten Arv	3456	468	3924	1196	7942	13062	5605	-1681	-30 %	20574	-7512	-37 %
80 Kystens Arv	3456	468	3924	1196	7942	13062	5605	-1681	-30 %	20574	-7512	-37 %
Sum	185544	62422	247966	30476	109694	388136	195371	52595	27 %	261633	126503	48 %

Besøksutvikling fra 2021 til 2022 viser økning i KUD besøk på 27%. 25% av de besøkende er barn og unge. Samlet besøkstall har hatt en øking på 48% fra 2021 til 2022.

KUD besøkstall for 2022 ligger på ca. 80% av 2019 nivå, mens samlet besøk er ca. 70% av 2019 nivå.

Nøkkeltall samlinger

Foruten tall i tabellen under, har MiST fire store teknisk-industrielle anlegg: Thamshavnbanen samt gruveanlegg på Røros og Løkken.

Oversikten nedenfor viser omfanget av de samlinger som MiST samlet forvalter. I statistikken framkommer ikke materiell som forvaltes og driftes av Orkla Industrimuseum som del av den fredede jernbanen Thamshavnbanen. Dette omfatter banelegeme, skinner, sviller og penser, kjøreledningsanlegg, bygningsanlegg tilhørende banen, tunnel samt bruer, kulverter, overganger, underganger og fegater. Total lengde 25 km med 18 bygninger. Museet forvalter og drifter også alt rullende materiell tilhørende bane. Dette er lokomotiv og vogner fra perioden 1908 – 1951.

Bygninger, gjenstander, foto	2019	2020	2021	2022
Kulturhistoriske bygninger	210	275	272	268*
Andre bygninger	43	44	48	48
Kunsthistoriske gjenstander	35.830	35.830	36.157	36.285
Kulturhistoriske gjenstander	171.826	187.483	191.521**	230.104
Foto	4.063.825	4.080.255	5.231.602 ***	5.236.650
Båter/farkoster, flytende	18	3	4	4****
Båter/farkoster, på land	119	121	122	124
Teknisk- industrielle anlegg	4	4	4	4
Samlinger på Digitalt Museum	105.190	114.947	123.374	132.190 *****

* Sverresborg har redusert sitt tall på kulturhistoriske bygninger etter revisjonsarbeid.

** Dokumentasjons- og digitaliseringsarbeid gir en stadig bedre oversikt over samlingene og det bidrar til økte tall.

*** Den store økningen i antall foto skyldes at en i forbindelse med digitalisering av portrettarkivet i Schrøder-samlingen, har funnet at det etter fargefotoets inntreden viser seg å være et større antall negativer pr. konvolutt enn ved svart/hvitt-negativer.

**** Båtene Utsetø og Guri Kunna, Shetlandsskøyta Vita og SDS Hansteen.

***** Tallet er hele museumsnummer og er sammenlignbart med tidligere års tall, og kan leses direkte ut fra Digitalt Museum. Dersom en tar ut antall publiserte objekter i Primus, er tallet mye høyere, nesten 199 000 publiserings. Dette skyldes at det ofte er registrert flere objekter med undernummer under hovednummer. Det er det sistnevnte tallet som rapporteres i museumsstatistikken.

Privatarkivmaterialet i MiST utgjorde per 31.12.2021 1540,25 hyllemeter, samt 17 355 lydbærere og 950 filmbærere. Tall fra 2022 er ikke klare da arkivstatistikken har senere frist enn

museumsstatistikken, men det er ikke gjort noen store inntak eller avhendinger i 2022. Kystmuseet har fortsatt arbeidet med Havbruksarkivet. Havbruksarkivet består av flere arkiver fra havbruksnæringen, både personarkiv, organisasjonsarkiv og bedriftsarkiv. Arkivet er deponert hos arkivverket (Statsarkivet Trondheim) og utgjør 292 hyllemeter. Det er gjort en betydelig innsats av Kystmuseets egne ansatte, og totalt er det nå ordnet ca. 120-130 hyllemeter. Arbeidet med Orkla-arkivene har også hatt fremgang i 2022. Arkivet er nå på plass i nye magasiner i nybygget på Løkken. Museet har en egen engasjementstilling på ordningsarbeidet. Arkivverket har innvilget tilskudd for 2023, og disse midlene gjør at engasjementet vil bli forlenget. På slutten av 2022 fikk Trondheim kunstmuseum innvilget midler til å ordne arkivet etter Trondhjem Kunstforening, samt digitalisere og publisere deler av materialet. Midlene skal brukes til en engasjementsstilling i 5 måneder. Arbeidet skal gjennomføres i 2023.

Oppnådde økonomiske resultatmål for 2022, analyse av regnskapet.

Konsernregnskapet.

MiSTs driftsøkonomi har sin basis i tilskudd fra Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD), Trøndelag fylkeskommune, samt vertskommunene til eierstiftelsene.

Totalt ordinært tilskudd var i 2022 kroner 181 754 433. Tilskuddet fra Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) på kroner 136 595 000 inkluderte kroner 4 298 000 til Norske Kunsthåndverkeres fond for innkjøp av norsk samtidskunst. Tilskuddet fra regionen til MiST var kroner 45 159 433.

MiST fikk i 2022 andre offentlige tilskudd på kroner 38 293 842, hvorav kroner 3 010 000 var ekstra bevilgninger fra Kultur- og likestillingsdepartementet som kompensasjon for tapte egeninntekter de tre første månedene i 2022. Tildelte midler fra Gaveforsterkningsordningen i 2022 var kroner 448 396. Fra 2018 fikk MiST avdeling Rørosmuseum ansvaret for ivaretagelse av statens eiendommer på Røros, noe som medførte ekstra årlige tilskudd fra Klima- og miljødepartementet. I 2022 var dette på kroner 7 200 000. Investeringsstilskudd fra offentlige (KUD og Trøndelag fylkeskommune) var i 2022 på kroner 8 500 000. Kroner 4 532 000 er tilskudd til Thamshavnbanen fra Norsk Jernbanemuseum, fra 2021 ble det en endring i finansiering av museumsjernbaner. Tidligere tilskudd fra BaneNor administreres nå av Norsk Jernbanemuseum, med overføring fra Samferdselsdepartementet. Miljødirektoratet gir årlig tilskudd på kroner 2 000 000 til Verdensarvsenteret på Røros. Ellers består andre offentlige tilskudd av diverse omsøkte tilskudd til utstillinger, forsknings- og formidlingstiltak på museene.

Øvrige inntekter til MiST er basert på billettinntekter, inntekter fra kafé og butikk, utleie fast eiendom, sponsorinntekter og gaver. Sum inntekter konsern er kroner 293 008 230.

Den største kostnaden til MiST relaterer seg til lønns- og pensjonskostnader for ansatte. Dette utgjør for konsernet MiST kroner 129 958 219, som utgjør 50 % av omsetningen (eks. investering bygg). Videre har MiST kostnader knyttet til vedlikehold av bygg, utstillinger og øvrige museale samfunnsoppgaver, samt drift av lokaler, husleie og administrasjonskostnader. Samlet kostnad (inkl. investering bygg) for 2022 utgjør kroner 275 923 474.

Regnskapet for 2022 viser et årsresultat for konsernet på kroner 19 529 634. Morselskapets årsresultat er på kroner 13 340 426. Datterselskapets årsresultat etter skatt er på kroner 189 208.

Sum opptjent egenkapital i konsernet utgjør kroner 127 441 597 pr 31.12.2022. Selskapet benytter NRS 6 ang pensjonsføringer og periodiserer aktuært tap/gevinst (korridormetoden). Gitt at selskapet hadde benyttet internasjonale regnskapsregler og resultatført tap/gevinst i den perioden det oppstår, skulle selskapet ha kostnadsført 20 434 116 ekstra angående pensjon.

Overgang til ny regnskapslov og internasjonale regler (IFRS) angående bokføring av pensjon, vil sannsynligvis bli innført for alle selskaper om noen år. Styret har vedtatt å avvete tilpasning til nytt regelverk, endring av bokføringsprinsipp, til det er lovmessige krav og regjeringen har vedtatt hvilke overgangsordninger Norge vil innføre. Det vil sannsynligvis være en overgangsperiode på fem år med tilpasning av nytt regelverk.

Styret og administrasjonen i MiST er godt fornøyd med selskapets økonomiske styring.

Analyse av Morselskapets regnskap mot budsjett.

Inntekter

Totale inntekter for morselskapet inkl. finans er kr 290,2 mill. mot budsjettet kr 268,0 mill. dvs. et positivt avvik på 22,2 mill., dvs 8%.

Hovedgrunnen til det positive avviket er:

Morselskapet	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	i %
Billettinntekter	16,9	15,8	1,1	7 %
Butikk	5,4	5,4	0	0 %
Inntekter kafe	1,9	1,8	0,1	6 %
Andre varer	0,3	0,1	0,2	200 %
Utleie lokaler	9,0	5,9	3,1	53 %
Andre tjenester	3,0	3,5	-0,5	-14 %
Sponsor og gaver	11,1	8,3	2,8	34 %
Andre egeninntekter	12,5	12,0	0,5	4 %
Ordinært tilskudd	181,8	177,6	4,2	2 %
Andre off. tilskudd 1)	38,3	28,2	10,1	36 %
Til/fra avsetninger	7,6	8,60	-1	-12 %
Sum	287,8	267,2	20,6	8 %
Netto finansposter	2,5	0,8	1,7	213 %
Sum inntekter	290,2	268,0	22,2	8 %

1) inkl. investeringstilskudd og koronatilskudd

Billettinntektene viser et positivt budsjettavvik på 7%. Sum omsetning av butikk, inntekter kafe og andre varer viser et positivt avvik på 0,3 mill., dvs 4,1% bedre enn budsjettet.

Det er gledelig å se at inntekter fra utleie av lokaler har tatt seg opp igjen etter pandemien noe som gir 53% i positivt budsjettavvik på denne posten. Den største posten under gaver er bygslingsinntekter gitt til MiST avdeling Ringve fra Stiftelsen Ringve museum kr 2,8 mill. Ellers inneholder beløpet gaver gitt til MiST til spesielle prosjekter, budsjettavviket er gaver til utstillingsproduksjon/bygg Orkla Industrimuseum.

Bakgrunnen for avviket på 36% på posten andre offentlige tilskudd skyldes hovedsakelig ikke budsjettet koronamidler fra Kultur- og likestillingsdepartementet, samt omsøkte tilskudd til gjennomføring av prosjekter.

Rentenivået i 2022 har i snitt vært høyt i forhold til 2021. Midlene ble omplassert fra obligasjoner til bankinnskudd. Samlet har dette gitt et stort positivt budsjettavvik på posten netto finansposter.

Kostnader

Sum kostnader for morselskapet er kr 270,9 mill. mot budsjettet kr 274,8 mill. dvs kr 3,9 mill. lavere enn budsjettet.

Hovedgrunnen til avviket er:

Tall i mill.	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	i %
Varer butikk	2,6	2,7	-0,1	-4 %
Utgifter drift av kafe	1,3	0,7	0,6	86 %
Andre varer og tjenester	0,7	0,6	0,1	17 %
Lønnskostnader	111,5	114,0	-2,5	-2 %
Pensjonskostnader	16,3	16,6	-0,3	-2 %
Avskrivninger	0,8	1,00	-0,2	-20 %
Drift av lokale	17,1	17,1	0	0 %
Vedlikehold bygg 1)	28,1	18,3	9,8	54 %
Husleie	25,0	25,8	-0,8	-3 %
Andre driftskostnader	67,5	78,0	-10,5	-13 %
Sum kostnader	270,9	274,8	-3,9	-1 %

1) inkl. investering bygg.

Nærmere analyse av positivt avvik lønnskostnader.

Morselskapet, tall i mill.	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	i %
Lønnskostnader inkl. feriepenger	103,3	101,1	2,2	2 %
Arbeidsgiver avgift	11,1	12,0	-0,9	-8 %
Refusjon sykepenger/arb.m.tiltak	-5,4	-0,8	-4,6	575 %
Annen personalkostnad	2,5	1,7	0,8	47 %
Sum lønnskostnader	111,5	114,0	-2,5	-2 %

Hovedforklaringen på lavere lønnskostnader er stort positivt avvik på refusjon sykepenger.

Drift av lokaler er som budsjettet, selv om strømkostnadene på slutten av 2022 var høyere enn i 2021. MiST har i de siste årene brukt 8,7 mill. på ENØK tiltak, noe som har gitt positivt utslag i lavere strømforbruk. Rørosmuseet ligger i strømsonen for Østlandet, og har hatt betydelig høyere strømkostnader i 2022 enn budsjettet.

Andre driftskostnader har et mindreforbruk på 10,5 mill. Det har generelt vært lavere aktivitet i 2022 enn budsjettet, idet de tre første månedene fortsatt var preget av korona.

Dette gir seg utslag i betydelig underforbruk mht. arrangementer, utviklingsprosjekter, kontorhold, markedsføring og reiseutgifter.

Oppsummering avviksforklaring på overskudd morselskap i forhold til budsjett i 2022.

Sum resultat morselskap kroner 19 340 426 mot opprinnelig budsjettet underskudd på 6 884 694 et positivt budsjettavvik på kroner 26 225 120

- Høyere sum inntekter	+ 20,6 mill.
- Høyere finansinntekter	+ 1,7 mill.
- Lavere driftskostnader	+ 3,9 mill.
Sum positivt budsjettavvik	+ 26,2 mill.

Forholdstall egeninntekter Morselskapet

Morselskapet	2022	% av tot	2021	% av tot	2020	% av tot	2019	% av tot
Billettinntekter	16,9	6 %	13,1	5 %	11,8	5 %	17,2	7 %
Butikk	5,4	2 %	6,6	2 %	5,2	2 %	5,8	2 %
Inntekter kafe	1,9	1 %	0,6	0 %	0,7	0 %	1,4	1 %
Andre varer	0,3	0 %	0,2	0 %	0,4	0 %	0	0 %
Utleie lokaler	9,0	3 %	5,7	2 %	4,3	2 %	5,8	2 %
Andre tjenester	3,0	1 %	5,7	2 %	3,2	1 %	5,1	2 %
Sponsor og gaver	11,1	4 %	8,2	3 %	4,5	2 %	8,2	3 %
Andre egeninntekter	12,5	5 %	9,4	4 %	9,0	4 %	13,7	6 %
Ordinært tilskudd	181,7	67 %	177,4	66 %	172,5	73 %	166,8	69 %
Andre off. tilskudd 1)	26,8	10 %	19,3	7 %	20,8	9 %	29,5	12 %
Til/fra avsetninger	2,5	1 %	20,0	7 %	1,8	1 %	-14,3	-6 %
Netto finans	1,4	1 %	1,4	1 %	0,5	0 %	3,00	1 %
Sum inntekter	272,5	100 %	267,6	100 %	234,7	100 %	242,2	100 %

1) ekskl. investeringstilskudd og koronatilskudd

Ordinært offentlig tilskudd utgjorde i 2022 67 % av MiSTs inntekter, det er ca. samme nivå som tidligere. Sammenlignet med andre museer på landsbasis har MiST en høy grad av egeninntekter.

Forholdstall kostnader Morselskapet

Morselskapet. Tall i mill.	2022	% av tot	2021	% av tot	2020	% av tot	2019	% av tot
Lønns og pensjonskostnader	127,8	47 %	126,4	41 %	116	47 %	123,8	50 %
Varekostnad	4,6	2 %	4,8	2 %	4,2	2 %	6,8	3 %
Vedlikehold/drift/husleie 1)	71,0	26 %	114,9	37 %	69,9	28 %	51	20 %
Andre driftskostnader	67,5	25 %	61,9	20 %	58,7	24 %	67,8	27 %
Sum kostnader	270,9	100 %	308,0	100 %	248,8	100 %	249,4	100 %

1) inkl. investerings bygg.

Forholdstallene ang kostnader holder seg relativt konstant.

Analyse av Datterselskap - Museumsforlaget AS, regnskap mot budsjett.

Museumsforlaget AS er et nisjeforlag som utgir bøker om kulturarv, og satser på historie, arkeologi og andre fag som forteller om fortid og nåtid - for framtida. Museumsforlagets utgivelser har høy faglig kvalitet og forlaget er godkjent som publiseringskanal for vitenskapelig publisering. Museumsforlaget AS er eid av Museene i Sør-Trøndelag AS (MiST), og formålet med opprettelsen var bl.a. å styrke publiseringsarbeidet i MiST.

Inntekter og kostnader Museumsforlaget AS

Tall i mill.	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	i %
Salgsinntekter	5,2	5,7	-0,5	-9 %
Annen salgsinntekt	0,1	0,2	-0,1	-50 %
Sum inntekter	5,3	5,9	-0,6	-10 %

Tall i mill.	Regnskap	Budsjett	Avvik i kr	i %
Varekostnad	2	2,3	-0,3	-13 %
Lønnskostnad	2,1	2,3	-0,2	-9 %
Annen kostnad	0,9	1,2	-0,3	-25 %
Sum kostnader	5	5,8	-0,8	-14 %

Resultat etter skatt	0,2	0,1
----------------------	-----	-----

Resultatutvikling Museumsforlaget AS

Tall i mill.	2022	2021	2020	2019	2018
Sum inntekter	5,30	5,76	4,44	4,32	3,85
Sum kostnader	5,05	5,25	4,39	4,18	4,23
Resultat før skatt	0,25	0,51	0,05	0,14	-0,38
Skattekostnad	0,05	0,11	0,01	0,03	-0,08
Resultat etter skatt	0,20	0,40	0,04	0,11	-0,30

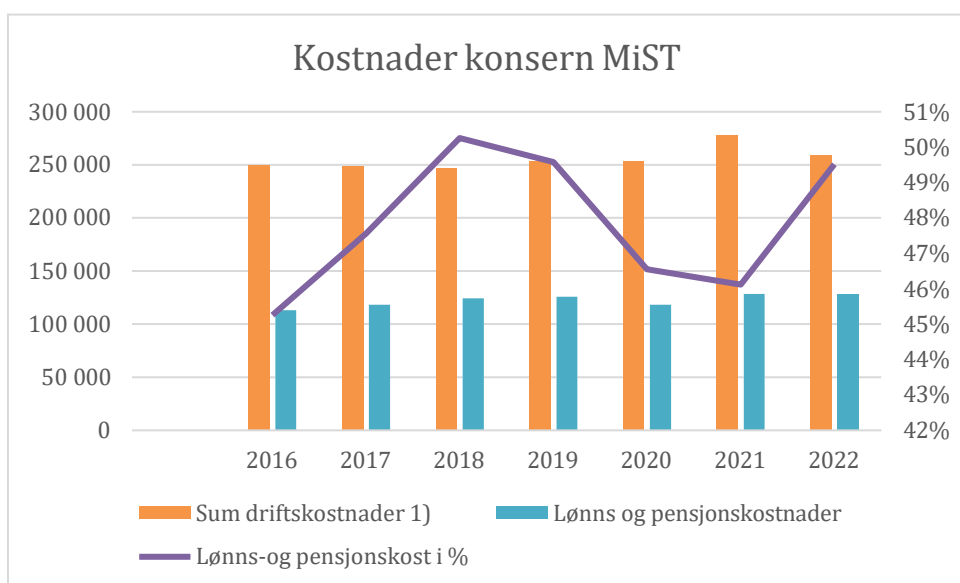
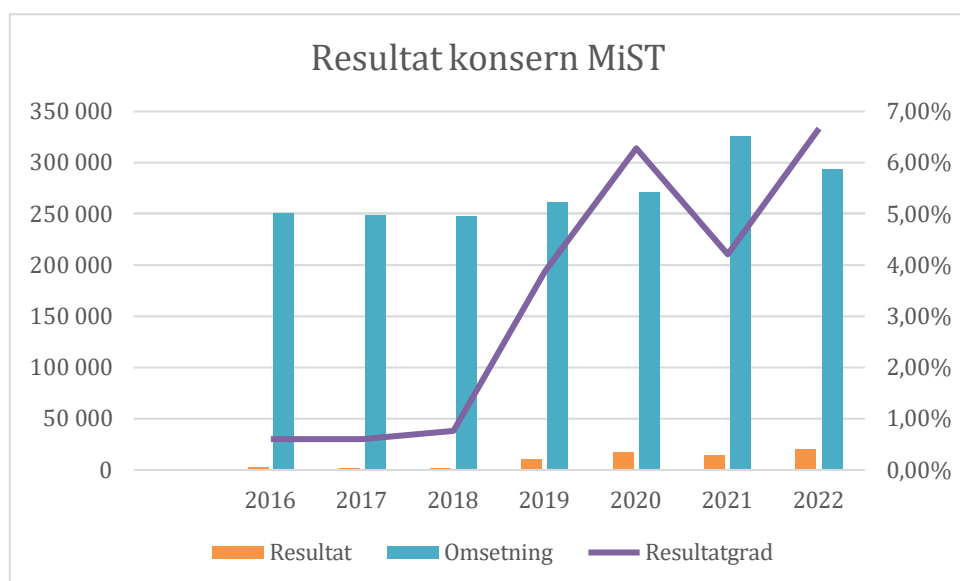
Morselskapet er godt fornøyd med Museumsforlagets resultat for 2022.

Hovedtall fra resultatregnskapet konsern

Konsern	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Resultat	1 487	1 886	10 117	17 045	13 713	19 530
Omsetning	248 163	247 346	260 776	271 295	325 660	293 008
Resultatgrad	0,60 %	0,76 %	3,88 %	6,28 %	4,21 %	6,67 %

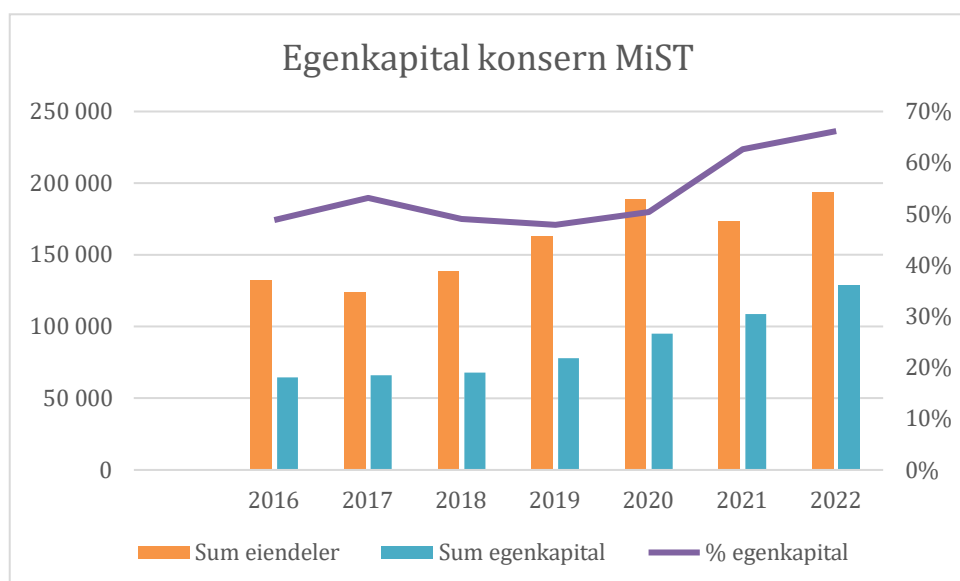
Konsern	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sum driftskostnader 1)	248 341	246 829	253 595	253 770	278 176	259 054
Lønns og pensjonskostnader	118 104	124 043	125 728	118 127	128 275	127 797
Lønns-og pensjonskost i %	48 %	50 %	50 %	47 %	46 %	49 %

1) eks. investerings bygg

Hovedtall fra balansen konsern

Konsern	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sum eiendeler	124 182	138 519	162 837	188 486	173 544	193 797
Sum egenkapital	65 933	67 822	77 939	94 984	108 697	128 227
% egenkapital	53 %	49 %	48 %	50 %	63 %	66 %

Sentrale risikofaktorer – forutsetning for fortsatt drift

Morselskapet:

De overordnede økonomiske styringsmål for virksomheten er:

- Minst 1 % av omsetningen avsettes til EK hvert år
- Maks 60 % personalkostnader
- Økt egeninntjening på 2 %

Med en omsetning på kr 287,8 mill. skal overskuddet med et krav på 1% være minst ca. kr 2,8 mill. Ved etableringen av MiST var det lite egenkapital i selskapet. Etter 12 års drift er det bygd opp en solid egenkapital, i de tre siste årene har det vært budsjettetert med bruk av egenkapital til nødvendig vedlikehold bygg. Utfordringen har vært å få gjennomført planlagte tiltak.

Den finansielle risikoen består i at selskapet er avhengig av offentlige midler, bevilget av Kultur- og likestillingsdepartementet, Trøndelag fylkeskommune og vertskommunene. Dersom de ordinære offentlige tilskuddene er lavere enn lønns- og prisveksten vil dette medføre utfordringer i forhold til kostnadsnivået i selskapet. Basert på denne utfordringen satte styret mål om økte egeninntekter på 2 %. I årene med pandemi, samt i 2022 har det ikke vært mulig å oppnå økte egeninntekter.

MiST er også fremover avhengige av investeringsmidler til å iverksette nødvendige investeringer i bygg og anlegg i tråd med vedtatt prioritering.

MiST har en risiko med hensyn til fremtidige pensjonsforpliktelser. Ved overgang til nye regnskapsregler vil dette kunne gi stor påvirkning på egenkapitalsituasjonen.

MiST har videre en risiko i at egeninntektene kan gå ned. Publikums reisevaner endres og det må jobbes meget aktivt for å møte konkurransen for å få publikum til å besøke våre museer. Det er en uttalt målsetning fra styret og ledelse at MiST aktivt skal arbeide for å øke museets egeninntekter.

Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som det ikke er tatt hensyn til og som er viktige for bedømmelsen av resultatet.

Det fremlagte årsregnskapet gir etter styrets oppfatning et korrekt uttrykk for resultatet i 2022 og for Museene i Sør-Trøndelag sin økonomiske stilling ved årsskiftet.

Regnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Datterselskapet:

Museumsforlaget AS ble etablert i 2013.

Den finansielle risikoen i datterselskapet ligger i at forlaget må skaffe et tilstrekkelig antall oppdrag, for å dekke inn driftskostnader, samt bidra til å styre egenkapitalen i selskapet. Selskapet har kun tre ansatte, og dette innebærer en administrativ risiko. Selskapet viste dog et greit overskudd i 2022.

Likviditet.

Konsernet

Konsernets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var kr 132,9 mill. Selskapets finansielle stilling er god.

Morselskapet

Morselskapets likviditetsbeholdning per 31.12. i regnskapsåret var kr 131,6 mill. Morselskapets finansielle stilling er god.

Arbeidsmiljø

Organisasjonen har et velfungerende AMU. Det er verneombud ved hvert enkelt museum/avdeling, og et felles hovedverneombud for MiST. Det er innført felles system for HMS-arbeidet, gjennom en felles overordnet HMS-håndbok for hele MiST, samt egne HMS-håndbøker på alle museer og i Fellestjenestene. Alle enheter har egne HMS-handlingsplaner. Arbeid med digitalisering av HMS håndboken er påbegynt og planlegges ferdigstilt i 2023.

Sykefraværet i 2022 var totalt på 7,26 %, av dette er 5,39 % legemeldt sykefravær. MiST oppfyller dermed ikke friskhetsmålet på 95 % i 2022.

En HMS-samling er berammet til mai 2023 hvor verneombud, tillitsvalgte, medlemmer i AMU, avdeling for Organisasjon og HR, og ledelse vil delta.

Det er rapportert 11 uønskede hendelser i 2022. Tiltak er iverksatt.

I 2022 ble 61 stillinger utlyst, og samlet var det 805 søkere på disse. MiST vurderes å være en attraktiv arbeidsplass.

Likestilling

MiST har 262 ansatte, hvorav 234 er faste ansatte og 28 er i midlertidige stillinger. De faste ansatte utgjør 163 årsverk. Totalt har MiST 192,61 årsverk. Av disse er 91,51 årsverk menn og 101,1 årsverk er kvinner. Ved nyansettelser ses det spesielt på kjønnsbalansen og MiST har som klart mål at ingen skal føle seg diskriminert på grunn av kjønn.

I ledergruppen på 11 personer er det ved årets utløp 5 menn og 6 kvinner.

Styret og daglig leder mener arbeidsmiljøet i selskapet i all hovedsak er godt, selskapet har en stabil og kompetent bemanning og er kjent som en attraktiv arbeidsgiver.

Ikke diskriminering og tilgjengelighet

MiST legger til grunn at det ikke skal gjøres forskjeller på ansatte, eller ved ansettelser, på grunn av etnisitet, språk, religion eller livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Virksomheten er klar over at arbeidsstokken i liten grad speiler befolkningens sammensetning, og alle ansettelser skal vurderes ut fra målet om å øke mangfoldet.

MiST har nedfelt i HMS/IA-mål å ta vare på ansatte med nedsatt funksjon. MiST har etablert egen prosedyre for varsling.

Ytre miljø

MiST driver ikke selv virksomhet som forurensar det ytre miljø, men har forvaltningsoppgaver med større miljøutfordringer. Særlig gjelder dette tidligere gruveområder, samt visningskonsesjonen for lakseoppdrett. Det har ikke vært negative hendelser på disse områdene i 2022.

Avfall kildesorteres og komprimeres hvor det er mottak for kildesortert avfall. Det er en målsetning å framstå som et selskap med miljøvennlig profil. Selskapets virksomhet er ikke regulert av konsesjoner eller pålegg av miljømessig karakter.

Det arbeides med energieffektivisering, der flere har byttet eller er i gang med å bytte til ledlys i utstillingene. Dette er et internt prosjekt i MiST der det benyttes egenkapitalmidler.

Resultatdisponering

Årsresultat på kroner **19 529 634**

Til annen egenkapital: 19 529 634

Sum disponert: 19 529 634

Trondheim 31.12.2022/27.02.2023

Ellen T. Klingenberg
Styreleder

Milian Myraunet
Styremedlem

Marianne Skjulhaug
Styremedlem

Henrik Zipsane
Styremedlem

Jorid Midtlyng
Styremedlem

Turid Nilsen
Styremedlem

Annabella Skagen
Styremedlem

Karen Espelund
Adm. direktør